

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 262/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. L., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 120/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. októbra 2007 doručená sťažnosť P. L., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 120/2003.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Sťažovateľ bol klientom v roku 2001 telefónnej spoločnosti G. V akcii zakúpil mobilný telefón za 1 Sk s tým, že bude podľa príslušnej zmluvy 2 roky zákazníkom firmy G.

V septembri 2001 však bol sťažovateľ vzatý do väzby, z dôvodu čoho už ďalej nemohol využívať služby uvedenej firmy, a navyiac pozbavením slobody bol pozbavený aj akéhokoľvek finančného príjmu.

Dňa 5. 12. 2002 uvedená firma ktorá sa medzičasom premenovala na „O.“ podala na Okresnom súde v Nitre žalobný návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie škody ktorú sťažovateľ spôsobil tým, že prestal plniť podmienky zmluvy...

V súčasnosti ešte vo veci nebolo rozhodnuté, takže podstata veci spočíva v tom, že konanie začalo dňa 5. 12. 2002 a do dnes ešte stále nebolo ukončené. Konanie teda trvá už 4 roky a 11 mesiacov...

Sťažovateľ preto sám metódou „pokusov a omylov“ a systémom „napiš ako vieš“ sa pokúšal vykonať nejaké opravné prostriedky, ale jediné čo ho napadlo bolo napísať sťažnosť predsedovi príslušného súdu, čo aj dňa 18. 6. 2007 spravil.

Odpoveď dostal vyrozumiením zo dňa 23. 7. 2007 Spr. 1935/07 ktoré vydala podpredsedníčka OS - Nitra, v ktorom bolo uvedené, že k žiadnym prietahom nedošlo, preto je sťažnosť sťažovateľa neopodstatnená...

Vec, ktorá sa prejednáva na všeobecných súdoch proti sťažovateľovi na návrh spoločnosti O. nie je a ani nebola osobitne zložitá a sťažovateľ nijako nezapríčinil prietahy. Napriek tomu konanie trvá už 4 roky a 11 mesiacov a ešte stále nebolo právoplatne ukončené.

Za daný okolností nie je sporné, že došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru nakoľko konanie pred všeobecnými súdmi neprebehlo „v primeranej lehote“.»

Sťažovateľ požiadal o ustanovenie advokáta a navrhol, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„Okresný súd v Nitre v konaní číslo 18 C 120/03-38 vo veci žalobného návrhu proti sťažovateľovi zo strany O. S., a. s., porušil právo P. L. nar... bytom Ž. okr. N. , t. č. ÚVTOS... na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb.

Okresný súd v Nitre je povinný zaplatiť sťažovateľovi spravodlivé zadostučinenie v sume 200.000,- Sk z titulu nemajetkovej ujmy, do 30 dní od právoplatnosti tohoto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav,

ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

V prípade namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je s účinnosťou od 1. apríla 2005 takýmto prostriedkom sťažnosť adresovaná predsedovi príslušného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 120/2003.

Z pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 120/2003 vyplýva tento priebeh súdneho konania:

Konanie začalo 17. decembra 2002 podaním návrhu obchodnou spoločnosťou O., a. s., predtým G., a. s., (ďalej len „navrhovateľ“), proti sťažovateľovi na zaplatenie 10 002,30 Sk s príslušenstvom. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz proti ktorému sťažovateľ podal odpor, a následne okresný súd prvýkrát rozhodol o návrhu na prvom pojednávaní vo veci rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-39 zo 14. októbra 2003, ktorým uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 10 002,30 Sk s príslušenstvom.

Na základe sťažovateľom podaného odvolania Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) svojím uznesením č. k. 9 Co 21/2004-53 z 27. februára 2004 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 120/2003-39 zo 14. októbra 2003 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis sa nachádzal na krajskom súde od 7. januára 2004 do 31. marca 2004 (viac ako dva a pol mesiaca).

Okresný súd po vrátení veci ustanovil sťažovateľovi na jeho žiadosť advokáta a nariadil dve pojednávania (na 12. október 2004 a 26. október 2004, ktoré boli odročené bez prerokovania veci, prvé pojednávanie z dôvodu ospravedlnenia zástupcu sťažovateľa a druhé pojednávanie z dôvodu neprítomnosti navrhovateľa). Dňa 12. januára 2005 bol prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Trnava vykonaný výsluch sťažovateľa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov. Vo veci sa konalo pojednávanie 28. apríla 2005 a 3. mája 2005, na ktorom okresný súd druhýkrát rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-88 z 3. mája 2005 a opätovne uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 10 002,30 Sk s príslušenstvom.

Krajský súd svojím rozsudkom č. k. 26 Cob 168/2005 z 10. novembra 2006 na základe sťažovateľom podaného odvolania rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 120/2003-88 z 3. mája 2005 potvrdil v časti výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi istinu 6 801 Sk. V časti výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi sumu 3 201,30 Sk, úroky z omeškania a trovy konania rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis sa nachádzal na krajskom súde od 9. septembra 2005 do 26. januára 2007 (viac ako jeden rok a štyri mesiace).

V ďalšom priebehu konania okresný súd nariadil pojednávania na 27. marec 2007 (bolo odročené pre neprítomnosť zástupcu sťažovateľa), 10. apríl 2007 (odročené na žiadosť navrhovateľa z dôvodu možnej dohody medzi účastníkmi) a 28. jún 2007 (odročené pre neprítomnosť účastníkov a ich zástupcov). Dňa 27. septembra 2007 bol prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Trnava vykonaný výsluch sťažovateľa v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Pojednávanie sa konalo 23. októbra 2007. V období od októbra 2007 do mája 2008 okresný súd priebežne vykonával úkony smerujúce k zisteniu skutkových okolností rozhodných na posúdenie veci sťažovateľa (24. októbra 2007 žiadosť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, 15. januára 2008 žiadosť krajskému súdu o pripojenie trestných spisov sťažovateľa, 28. februára 2008 žiadosť ústavu na výkon trestu odňatia slobody, 4. marca 2008 žiadosť Nemocnici pre obvinených v Trenčíne). Vo veci sa konali ďalšie dve pojednávania 3. júna 2008 a 3. júla 2008, na ktorom okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-208 a uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 3 201,30 Sk (úroky z omeškania a trovy konania).

Ústavný súd po oboznámení sa s priebehom konania uvádza, že konanie okresného súdu v období od jeho začatia 17. decembra 2002 do 3. mája 2005 (okrem doby, počas ktorej sa spis nachádzal na krajskom súde) sa nevyznačuje priet'ahmi. Okresný súd vo veci priebežne vykonával úkony smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu veci a svojím rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-88 z 3. mája 2005 právoplatne rozhodol o podstatnej časti navrhovateľom uplatňovaných nárokov a uložil sťažovateľovi z celkovej žalovanej sumy 10 002,30 Sk s príslušenstvom povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 6 801 Sk.

Napriek tomu, že rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 120/2003-88 z 3. mája 2005 vo výroku o uložení povinnosti sťažovateľovi zaplatiť navrhovateľovi sumu 3 201,30 Sk a úroky z omeškania bol zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie, vzhľadom na dĺžku tejto časti konania (viac ako dva roky) nemožno vidieť prietahy v konaní ani vo vzťahu k uvedenej časti predmetu konania.

Predmetom ďalšieho konania vedeného okresným súdom v období od 26. januára 2007 do 3. júla 2008 (takmer jeden a pol roka) bol už len nárok navrhovateľa voči sťažovateľovi o zaplatenie sumy 3 201,30 Sk a úrokov z omeškania.

Sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal prietahy v konaní okresného súdu, a tým porušenie ním označeného práva, bola ústavnému súdu doručená 15. októbra 2007.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-208 z 3. júla 2008, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 3 201,30 Sk a úroky z omeškania.

Ústavný súd diferencovane posúdil priebeh konania okresného súdu v období od 26. januára 2007 do doručenia sťažnosti sťažovateľom ústavnému súdu a následné obdobie konania okresného súdu až do 3. júla 2008. Na základe toho konštatuje, že do doručenia sťažnosti ústavnému súdu okresný súd priebežne vo veci konal, nariadil dve pojednávania, z ktorých jedno bolo odročené z dôvodov na strane sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu, a vykonal vo veci aj výsluch sťažovateľa. Ďalšie obdobie konania okresného súdu bolo tiež priebežné a efektívne, pretože je charakteristické dôsledným zisťovaním skutkového stavu veci a niekoľkými úkonmi v tomto smere.

Ústavný súd konštatuje, že v tomto konaní nemožno ustáliť prietahy v takej dĺžke a takého charakteru, ktoré by nasvedčovali porušeniu označeného práva sťažovateľa na prejednanie jeho veci v primeranej lehote.

K tomuto záveru ústavný súd dospel vzhľadom na celkovú dĺžku konania vedeného pred okresným súdom (viac ako tri a pol roka), na právoplatné rozhodnutie okresného súdu o podstatnej časti predmetu konania po dvoch rokoch od začatia konania a na priebežne vykonávané úkony okresným súdom smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu veci v priebehu celého konania pred okresným súdom až do rozhodnutia vo veci rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-208 z 3. júla 2008.

Zároveň ústavný súd prihliadol aj na to, že po doručení sťažnosti ústavnému súdu a v čase jej predbežného prerokovania okresný súd rozhodol vo veci aj o zostávajúcej časti predmetu konania rozsudkom č. k. 18 C 120/2003-208 z 3. júla 2008. Aj keď toto rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť v čase predbežného prerokovania sťažnosti, vzhľadom na jeho existenciu nemohlo objektívne dochádzať k priesťahom v predmetnom konaní zo strany okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008